

Slavernij in het Nieuwe Testament

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (HSV)
M.V., 15-05-2014

Vraag:

Efeziërs 6:5-9 “Slaven [→ *douloo*, Strong’s 1402], wees, evenals aan Christus, gehoorzaam aan uw heer naar het vlees, met vrees en beven, oprecht van hart”.

Wordt hier met slaven de arbeiders voor een werkgever bedoeld, of echte slaven (slavernij)?

Antwoord:

Het is duidelijk dat er in die dagen algemeen slavernij voorkwam (ingelijfd van overwonnen vijanden en door de verkoop/aankoop), maar we moeten daar niet noodzakelijk een al te negatief beeld van hebben, zoals blijkt uit de nieuwtestamentische Schriftplaatsen.

De “slaven” (*doulos*, Strong’s code 1401) in nieuwtestamentische tijden kan je qua behandeling en betekenis vergelijken met dienaren, knechten, meiden in recentere tijden, alhoewel ze niet de rechten hadden van een Romeins staatsburger. In onze tijd worden voetballers voor veel geld gekocht en verkocht, zoals vroeger slaven gekocht en verkocht werden, maar toch ze zijn allerminst “slaven” te noemen.

De woorden “dienaar” en “slaaf” worden soms door elkaar gebruikt - voorbeelden:

- In Handelingen 2:18 (“dienaren”, *doulos*) en in Openbaring 7:3 (“dienaren”, *doulos*) wordt het grondwoord voor “slaven” (*doulos*) vertaald met “dienaren” (in SV en HSV).
- In Mattheüs 20:26 (“dienaar”, *diakonos*), en in dezelfde betekenis in het volgende vers 27 (“slaaf”, *doulos*) worden “dienaar” en “slaaf” door elkaar gebruikt in de grondtekst, alsof ze quasi dezelfde betekenis hebben.

Toch is er strikt genomen een onderscheid tussen een slaaf en een dienaar. Zuivere “dienaren” zijn in het Grieks “*diakonoï*” of “*huperetes*” (en er zijn nog veel andere woorden). Zuivere slaven (onvrijwillig) zijn altijd “*doulos*”, alhoewel niet alle “*doulos*” zuivere slaven zijn.

Hierna een lijst van de Griekse grondwoorden die te maken hebben met dienaarschap. Ik ben gestopt na 17 verschillende grondwoorden gevonden te hebben! Het Grieks blijkt een rijke taal te zijn, want wij Nederlandstaligen komen met veel minder woorden toe. De verklaring van de woorden is dan ook als bij benadering op te vatten (uit Strong’s Exhaustive Concordance, 1890):

doulos, Strong’s 1401 = slaaf (niet vrijwillig)
douloo, Strong’s 1402 = dienaar worden, verslaafd raken, in gebondenheid brengen
douleuo, Strong’s 1398 = in slavernij/gebondenheid zijn
doule, *doulon* Strong’s 1399, 1400 = slaaf (niet vrijwillig)
diakonos, Strong’s 1249 = dienaar; denk ook aan de diakenen in een christelijke gemeente
huperetes, Strong’s 5257 = ambtenaar, dienaar, agent, bedienaar
praktor, Strong’s 4233 = officiële ontvanger, officier
rhabdouchos, Strong’s 4465 = Romeinse Lictor (zie <http://nl.wikipedia.org/wiki/Lictor>)
leitourgos, Strong’s 3011 = openbare dienaar, weldoener, dienaar in de tempel
therapon, Strong’s 2324 = dienstbode
sundoulos, Strong’s 4889 = mededienaar
oiketes, Strong’s 3610 = huishoudelijke dienaar
katadouloo, Strong’s 2615 = in slavernij/gebondenheid brengen
oikia, Strong’s 3614 = knecht
pais, Strong’s 3816 = jonge dienaar
paidiske, Strong’s 3814 = dienstmeisje, vrouwelijke slaaf of dienstmeid